

अध्याय ४१ वा.

श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

श्रीकुलदेवतायै नमः । श्रीसीतारामचंद्राभ्यां नमः ।

॥ श्रीसद्गुरुसाईनाथाय नमः ॥

हैंच साईकथेचें महिमान । कींतीहीपरिसा नलगे प्रोत्साहन ॥

श्रोतेच राखूनि पूर्वानुसंधान । अति सावधान श्रवणार्थी ॥ १ ॥

करावया कथापान । जेथें श्रोतेच सावधान ॥

किमर्थ मग प्रार्थविं अवधान । वृत्ती जें एकतान आधींच ॥ २ ॥

गातांपरिसतां निजगुरु महती । होईल निर्मळ चित्तवृत्ती ॥

दृढ ध्यान नामानुवृत्ती । सुखैक मूर्ती प्रकटेल ॥ ३ ॥

गताध्यायीं जाहलें कथन । कैसें एकाव्रताचें उद्यापन ॥

यथा सांग जाहलें पूर्ण । दृष्टांत खूण समवेत ॥ ४ ॥

तैसीच साईची पार्थिव छवी । कवण्या परी आकस्मिक यावी ॥

कैसी वेळेवर इच्छा पुरवावी । कथा परिसावी ही आतां ॥ ५ ॥

एका होळीचिया सणा । येतों मी आज घाली भोजना ॥

साई ऐसिया देऊनि स्वप्ना । होय मनकामना पुरवीता ॥ ६ ॥

कथा ही पूर्वीच कथिली सविस्तर । परी ती प्रतिमा कैसी वेळेवर ॥

यावी हा कैसा काय चमत्कार । तें आज सादर परिसावें ॥ ७ ॥

कथा सांगे अल्ली महमद । वाटली परम आश्चर्यप्रद ॥
 ही तरी एक लीलाच विशद । अति विनोदकारक ॥ ८ ॥
 यानीच ती होळीच्या दिवसी । आम्ही दुपारा जेवावयासीं ॥
 बैसावयाचे ऐन समयासी । आणूनि उल्लासित केलें मज ॥ ९ ॥
 हें तो पूर्वील कथानुसंधान । आतां श्रोतां सावधान ॥
 परिसिजे पुढील निरूपण । चरित्र पावन साईचें ॥ १० ॥
 ती ही कथा सरस पूर्ण । श्रोते आधींच दत्तावधान ॥
 वक्ता साईपदीं लीन । चरित्र गहन साईचें ॥ ११ ॥
 परोपकाराची ती प्रतिमा । परोपकारार्थ झिजवी आत्मा ॥
 सदा सर्वदा निर्वैरधर्मा । अखंड सत्कर्मा वाहिला ॥ १२ ॥
 बरी वाईट कैसीही स्थिती । देहकमें देहानसुटती ॥
 परी ती लावा अंतर्वृत्ती । गुरुचरणीं प्रीतीपूर्वक ॥ १३ ॥
 मग निजभक्ताचा योग क्षेम । गुरु कैसा चालवी अविश्रम ॥
 तें गुरुचरणीं ठेवूनि प्रेम । पहा अत्युत्तम अनुभवे ॥ १४ ॥
 हे स्थिती मागितल्या न मिळे । ठायीं पडे गुरुकीर्तन मेळें ॥
 जें न महत्प्रयत्नेंही आतळे । तें गुरुकृपाबळें चालत ये ॥ १५ ॥
 धरोनिया दुरभिमान । करूं आले जे सूक्ष्मनिरीक्षण ।
 तेही सर्व परतले त्यक्ताभिमान । सुखायमान दर्शनसुखें ॥ १६ ॥
 यश श्री औदार्य-ज्ञान । शांती वैराग्य हे षड्गुण ॥
 इहीं श्रीसाई भगवंत पूर्ण । ऐश्वर्यें संपूर्ण हरि जैसा ॥ १७ ॥
 किती हो आमुचे भाग्य गहन । जेणें हा साईचैतन्य घन ।
 विनाअर्चन पूजन भजन । देई दर्शन आम्हांतें ॥ १८ ॥
 म्हणती भक्तीपाशीं देव । आम्हापाशीं भक्तीचा अभाव ॥
 परी हा साई महानुभाव । कनवाळू स्वभाव दीनार्थ ॥ १९ ॥

असो तो अलीच वदेजी आतां । श्रोतां साद्यंत ऐकिजे वार्तात ॥
 कळेल साईलीला गहनता । आणीक निजसत्ता तयाची ॥ २० ॥
 एके दिवशीं मुंबानगरीं । फिरत असतां रस्त्यावरी ॥
 चित्रें मनोहर आणि तसबिरी । विकणारा व्यापारी अवलोकिला ॥ २१ ॥
 चित्रें सुंदर नानापरीचीं । संता महंता अवलियांची ॥
 पाहोनि जाहली वृत्ती मनाची । कवणा कवणाचीं तीं पाहूं ॥ २२ ॥
 म्हणोनि एकेक पाहूं लागतां । आवडली ही तसबीर चित्ता ॥
 सर्वाह्नि तीची मोहकता । शिवाय तीं आराध्य देवताही ॥ २३ ॥
 आधींच मनीं साईची आवड । सन्मुखतयांची मूर्तीही उघड ॥
 पाहूनि ध्यावया जाहली तांतड । किंमत मी रोकड मोजिली ॥ २४ ॥
 मग ती तसबीर आणिली घरीं । टांगून ठेविली भिंतीवरी ॥
 आनंदें नित्यदर्शन करीं । प्रेमहि मज भारी बाबांचें ॥ २५ ॥
 दिधली मीही तुम्हापार्शीं । तया आचीं तिसरे मासीं ॥
 आराम नव्हता माझिये जीवासी । राहिलों सहवासीं मेहुण्याच्या ॥ २६ ॥
 नूरमहमद पीर भाय । मेहुणा हा मजला होय ॥
 सुजला होता माझा पाय । केला मज उपाय शस्त्रक्रियेचा ॥ २७ ॥
 ऐसा असतां दुखणाईत । तीन महिने राहिलों तेथ ॥
 कोणीच नव्हतें माझिये घरांत । या तीन महिन्यांत वस्तीस ॥ २८ ॥
 प्रसिद्ध बाबा अबदुल रहिमान । मौलाना साब महमद हुसेन ॥
 बाबासाई बाबा ताजुद्दिन । इहीं न तें स्थान त्यागिलें ॥ २९ ॥
 हे सर्व आणि ऐसेच इतर । यांचीं छाया चित्रें भिंतीवर ॥
 होतीं माझिये घरांत मनोहर । सोडी न हें कालचक्र तयांही ॥ ३० ॥
 माझी इकडे ऐसी गती । चित्रांमार्गे कां साडेसार्ती ॥
 चाटे वस्तूसी होतां उत्पत्ती । प्रलय स्थितीही दुर्लघ्य ॥ ३१ ॥

असो ऐसी असतां परिस्थिती । साईच कैसे त्यांतून चुकती ॥
 हें तो हा काळ वरी ही मज प्रती । कोणीही न सकती सांगावया ॥ ३२ ॥
 ये विषयींची समूळ कथा । विस्मय वाटेल तुम्हां परिसतां ॥
 कळेल साईची स्थिरचरात्मकता । अतर्क्य विद्वानता त्याची ॥ ३३ ॥
 संतबाबा अबदुल रहिमान । यांचे एकचित्र लहान ॥
 महमदहुसेन थारियाटोपण । यांचे स्वाधीन होतें कीं ॥ ३४ ॥
 तेणें त्याची मज एक प्रत । दिधल्या जाहलीं वर्षे बहुत ॥
 ती मी माझे मेहुण्यास देत । कीं ते अंकित त्यांचे ॥ ३५ ॥
 तीही आठ वर्षेपर्यंत । होती त्याचे मेजाचे खणांत ॥
 सहज एकदां आढळतां अवचित । नेली ती दुकानांत मुंबईस ॥ ३६ ॥
 जितुके बाबा अबदुल मोठे । चित्रहि करविलें तेवढें गोमटें ॥
 कीं तें न्यावें त्यांचिया भेटे । प्रेमहि दाटेल तदंतरीं ॥ ३७ ॥
 त्यावरून घेतल्या नकला । आप्तेष्टमित्रां दिधल्या सकळां ॥
 त्यांतीलचि एक दिधली मजला । होती मी भिंतीला लाविलेली ॥ ३८ ॥
 मग ती परम सुंदर तसवीर । भरतां अबदुल रहिमान दरबार ॥
 नूरमहमद जाहला तत्पर । करावया सादर त्या संता ॥ ३९ ॥
 पाहूनि हें त्याचें मन । चित्र पाहतांच अबदुल रहिमान ॥
 जाहले अत्यंत कोपायमान । उठले त्या ताडण करावया ॥ ४० ॥
 करूनिया निर्भर्त्सन । दिधलें त्यास घालवून ॥
 तेणें तो अत्यंत खिन्नवदन । चिंतागहन उड्डवली ॥ ४१ ॥
 मग तो होऊनि हीनदीन । उदास आणि उद्विग्नमन ॥
 पैक्यापरी पैकाही जाऊन । गुरुकृपे विघ्न उड्डवले ॥ ४२ ॥

१ बाबा अबदुल रहिमानचे २ फोटोग्राफरचे दुकानांत ३ भेट देण्यास

होतों आज गुरुकृपा संपन्न । तोच मी झालों रोषास कारण ॥

ऐसें वदून साशंक होऊन । चित्र विसर्जन आरंभी ॥ ४३ ॥

म्हणे आतां या संतप्रतिमा । कधींही न घरीं ठेवितां कामा ॥

तेणेंच अंतरलों निज गुरुप्रेमा । किमर्थ रिकामा हा धंदा ॥ ४४ ॥

म्हणे जया चित्राच्या पायीं । गुरु माझा मज नाराज होई ॥

पाडील कधीं तरी तें अपायीं । तें मज नाहीं कामाचें ॥ ४५ ॥

हें तरी एक प्रतिमापूजन । नावडे मम गुरू लागून ॥

तरी मग या नाराज ठेवून । चित्राचें प्रयोजन काय मज ॥ ४६ ॥

जाहला बहु द्रव्यव्यय । करावया या चित्रांचा संचय ॥

तरी त्या आतां न दुजा उपाय । शिवाय तोय विसर्जना ॥ ४७ ॥

म्हणोन मग माझा मेहुणा । सर्वें घेऊन ती छवी जाणाः ॥

न देतां ही मागतिया कवणा । पातले विसर्जना धक्क्यावर ॥ ४८ ॥

गेले अपालो बंदरीं थेट । ठरविली एक भाड्यानें बोट ॥

जाववेल तों जाऊनि थेट । समुद्रीं ती शेवट विसर्जिली ॥ ४९ ॥

असो ते येथेंच नाहीं थांबले । वांद्रे येथें ही तेंच आरंभिलें ॥

सर्वा आप्तेष्टमित्रां विनविलें । फोटो घेतले मागून ॥ ५० ॥

म्हणाले बाबा अबदुल कोपले । फोटो ज्याणीं त्याणीं आपले ॥

परत घावे पाहिजे विसर्जिले । सकळां विनविलें एणे परी ॥ ५१ ॥

मजकडूनही दिखलेली प्रत । घेतली माझे भावाचीही परत ॥

बहिणीचीही केली हस्तगत । मिळविल्या समस्त सहा प्रती ॥ ५२ ॥

मग तो घेऊनि सहाही प्रती । वांद्रे शहरीं समुद्रावरती ॥

थेट जेथें जमीन सरती । पातला ते प्रांतीं सरोष ॥ ५३ ॥

पाचारुनि एक कोळी । मग तीं अवधीं चित्रें ते कार्ळीं ॥
 करुंनियां तयाचे हवालीं । निक्षेपियेळीं अब्धि जळीं ॥ ५४ ॥
 मीही तेव्हां व्यथाग्रस्त । होतों तयाचिया घरांत ॥
 मलाही तो ऐसेंच उपदेशित । संकटें आणीत या प्रती ॥ ५५ ॥
 तरी त्या अवध्या गोळा करून । करिसील जेव्हां समुद्रीं विसर्जन ॥
 तेव्हांच तुझिया व्यथेचें निरसन । होईल जाण निर्धारें ॥ ५६ ॥
 मीही माझा पाचारिला मेथा । किल्ली देऊनि त्याचिये हाता ॥
 आणविल्या तसबिरी संतांच्या समस्ता । सोंपिली व्यवस्था मेहुण्यातें ॥ ५६ ॥
 त्यानें अपुला बोलविला माळी । तया करवी त्या तात्काळी ॥
 चिंबाईच्या देवळा जवळी । समुद्रजळीं निक्षेपविल्या ॥ ५७ ॥
 पुढें जातां दोन मास । होतां आराम ममः जीवास ॥
 जातां मी अपुलिया बिन्हाडास । अति आश्चर्यास पावलों ॥ ५८ ॥
 तुम्हांस म्या जी दिली तसबीर । ती द्वारा समोरचि भिंतीवर ॥
 पाहोनिया पूर्ववत स्थीर । वाटला मज थोर विस्मय ॥ ५९ ॥
 अवधीं चित्रें मेथानें आणिलीं । हीच तसबीर कैसी कीं चुकली ॥
 म्हणोनि मी ती तात्काळ काढिली । छपवून ठेविली कपाटीं ॥ ६० ॥
 पडतांच मेहुण्याची दृष्टि । घेईल तो ती उठाउठी ॥
 नेईल जलसमाधी साठीं । ऐसें मज पोटीं वाटलें ॥ ६१ ॥
 ठेवों न लाहे निज गृहातें । मेहुणा पाहतांचि बुडवील हातें ॥
 देवों न लाहे आणिकातें । निःशंक चित्तें अभक्ता ॥ ६२ ॥
 विना विचारें देईन कवणा । तरी न झालिया योग्य जोपासना ॥
 राहिल अस्वस्थता सदैव मना । ही दीर्घ विवंचना सर्वदा ॥ ६३ ॥
 तरी तें जेथें राहिल सुरक्षित । पहावें ऐसें स्थळ त्या उचित ॥
 ठेवील अपुले घरीं जो व्यवस्थित । तयाच्या हस्तगत करावें ॥ ६४ ॥

ऐसें मन पडतां अडकित्तां । साईच सुविचार सुचवी चित्ता ॥
 जावें मौलाना दरबारीं आतां । इसमूस वृत्तांत कथावें ॥ ६५ ॥
 मग मी तेव्हां तैसाचि सत्वरी । गेलों पीर मौलाना दरबारीं ॥
 मुजावर इसमूस ही वार्ता सारी । कळविली अत्यादरीं एकांतीं ॥ ६६ ॥
 आम्हा उभयतांचा निर्णय । अपुलेपारीं राहील ही निर्भय ॥
 म्हणोनि ते दिनींच आम्ही उभय । केला कीं निश्चय मनाचा ॥ ६७ ॥
 कीं हीं समर्थ साईची छबी । अपुले येथेंच ठेविली जावी ॥
 स्वयें आपणा समर्पावी । तेणेंच ती ठायीं पडेल ॥ ६८ ॥
 तंव त्या कृत निश्चयानुसार । केली ती प्रतिमा आपणा सादर ॥
 पाहूनि आपुलें जेवण तयार । तसाच मी सत्वर परतलों ॥ ६९ ॥
 ही लांब कथा परिसावयास । नव्हता आपणा तेव्हां अवकाश ॥
 पुढेंचमागें कथूं ती सावकाश । धरुनि हा उद्देश गेलों मी ॥ ७० ॥
 आज उद्यां करितां करितां । संबंध नऊ वर्षे भरतां ॥
 आज ही झाली भेट अवचिता । आपणा उभयतां परस्पर ॥ ७१ ॥
 तेणें ही आठवली पूर्वपीठिका । आपणही कथिलें स्वप्न कौतुका ॥
 संबंध जुळला अपूर्व कथानका । नाहीं अद्भुत का ही लीला ॥ ७२ ॥
 आतां एक दुजी कथा । सावध चितें परिसिजे श्रोतां ॥
 साई कैसा प्रेमळ भक्तां । अति सप्रेमता वागवित ॥ ७३ ॥
 जया परमार्थीं खरी गोडी । तयांची साईस मोठी आवडी ॥
 वारुनि सर्व तयांचीं सांकडी । स्वानंद जोडी दे तयां ॥ ७४ ॥
 ये अर्थींचा अनुभव गोड । बाळासाहेब देवांची होड ॥
 पुरविली पुरवूनि तयांचें कोड । दिधली त्यां जोड भक्तीची ॥ ७५ ॥

१ अ० ४० यांत उद्यापनाची कथा ज्यांची दिलेली आहे तेच हे बाळासाहेब देव.

दिवसा नोकरी केल्याशिवाय । योगक्षेमा नव्हता उपाय ॥
 परी रात्रौ परमार्थ व्यवसाय । कराया ब्यत्यय कां यावा ॥ ७६ ॥
 इच्छा फारा दिवसापासून । करावें नित्य ज्ञानेश्वरी वाचन ॥
 परी कांहीं ना कांहीं विघ्न । येऊन तें हातून घडेना ॥ ७७ ॥
 भगवद्गीता एक अध्याय । जैसा रोज नेमानें होय ॥
 तैसाच ज्ञानेश्वरीचा निश्चय । विना अंतराय तगेना ॥ ७८ ॥
 हातीं घेतां इतर ग्रंथ । नित्य नेमें वाचिले जात ॥
 ज्ञानेश्वरीवरी प्रबल हेत । नियम न जात तडीस ॥ ७९ ॥
 घेऊनि रजा तीन मास । एकदां देव गेले शिर्डीस ॥
 तेथून निजगृहीं पौंडास । सुखें ध्यावयास विश्रांती ॥ ८० ॥
 तेथेही इतर कार्ये झाली । इतर नेमाची पोथी वाचिली ॥
 ज्ञानेश्वरीची हौस न घुरली । वेळ न आली तियेला ॥ ८१ ॥
 हातीं घेतां ज्ञानेश्वरी । विकल्प कांहीं उठावे अंतरीं ॥
 जेणें वाचन होई वरवरी । प्रेम अंतरीं उपजेना ॥ ८२ ॥
 काय करून कासाविसी । केला निश्चय न पावे सिद्धीसी ॥
 पांच ओव्याशी नित्य नेमेसी । घडलें न प्रतिदिवशीं वाचावया ॥ ८३ ॥
 प्रत्यही पांच ओव्या निदान । निश्चय केला मनापासून ॥
 त्याही न नेमें मज हातून । उल्हासें वाचून जाहल्या ॥ ८४ ॥
 म्हणोनि मग केला नेम । साईच जेव्हां देतील प्रेम ॥
 म्हणतील " वाच " तेव्हांच उपक्रम । करीन संभ्रम विरहीत ॥ ८५ ॥
 निष्ठा साईच्या पायापार्शी । जेव्हां साई देतील आज्ञेशीं ॥
 तेव्हांच वाचीन ज्ञानेश्वरीशीं । कृत निश्चयेसीं बैसलों ॥ ८६ ॥

असो येतां मंहोदय पर्व । सर्वे मातोश्री भगिनी सर्व ॥
 पहावया गुरु पूजा गौरव । पातले मग देव शिर्डीस ॥ ८७ ॥
 कांहो आताशा नाही वाचत । ज्ञानेश्वरी आपण नित्य ॥
 जोग तेथे देवांसी पुसत । प्रत्युत्तर देत ते परिसावे ॥ ८८ ॥
 ज्ञानेश्वरीची मोठी हौस । परी न ती जाई सिद्धीस ॥
 आतां बाबाच जेव्हां वाचावयास । वदतील ते वेळेस वाचीन ॥ ८९ ॥
 तंव जोग कथिती युक्ती । ज्ञानेश्वरीची आणून पोथी ॥
 द्यावी साईबाबांचिये हातीं । वाचावी ते देती तव तुम्ही ॥ ९० ॥
 नळगे मज कांहीं युक्ति । बाबा माझे अंतर जाणती ॥
 ते कां न माझी अढी पुरवीती । 'वाच' स्पष्टोक्ति वदतील ॥ ९१ ॥
 घेतां समर्थांचे दर्शन । रुपया एक केला अर्पण ॥
 एकचि कां वीस आण । म्हणती त्यालागून तंव बाबा ॥ ९२ ॥
 आणून वीस रुपये दिवले । रात्रीं बालकुरामास भेटले ॥
 साईकृपा कैसी पावले । वृत्त त्यां पुसिलें पूर्वील ॥ ९३ ॥
 उद्या आरती झाल्यावरती । सांगेन मी सकळ तुम्हाप्रती ॥
 ऐसें बालकुराम आश्वासिती । बरे म्हणती देष तया ॥ ९४ ॥
 पुन्हा देव दुसरे दिवशीं । जातां मशीदी दर्शनार्थी ॥
 वीस रुपये मागितले त्यांशीं । दिवले सुख संतोषीं देवानें ॥ ९५ ॥
 पाहूनि तेथें अत्यंत बीड । देव राहिले बाजूस आड ॥
 बाबा पुसती कोठेरे सांकड । जागेत अवघड तो दडला ॥ ९६ ॥
 देती देव प्रत्युत्तर तेथें । बाबा हा मी आहे ना येथें ॥
 कां सातचि ना झालेत देते । बाबा तंव तयाते पुसतात ॥ ९७ ॥

देव वदती वीस दिधले । पैसे कोणाचे बाबांनीं पुसलें ॥
 बाबा अपुले तंव ते वदले । कां मग सुटले पळत तुम्ही ॥ ९८ ॥
 याबें ऐसें जवळ यावें । स्वस्थ चित्तें निकट बैसावें ॥
 आज्ञेप्रमाणें केलें देवें । मनोभावें तें बैसले ॥ ९९ ॥
 नित्यनेम आरती झाली । मंडळी स्वस्थानीं परतली ॥
 बालकरामा देवा गांठ पडली । पृच्छा ती आरंभिली पूर्वील ॥ १०० ॥
 तयांचा पूर्ववृत्तांत पुसिला । तयांनीं तो साद्यंत कथिला ॥
 कैसें लाविलें उपासनेला । देव मग त्याला वदतात ॥ १०१ ॥
 केलें काय तुम्हा निवेदन । कैसें करावें ब्रह्मचित्तन ॥
 कराकीं माझी जिज्ञासापूर्ण । देव मग त्यांलागून प्रार्थिती ॥ १०२ ॥
 बालकरामही देवांप्रती । करावया तयांची जिज्ञासापूर्ती ॥
 उत्तर द्याया जों आरंभकरिती । बाबाच बोलाविति देवांस ॥ १०३ ॥
 कैसा साई परम लाघवी । चंद्रूसं देवांते बोलावूं पाठवी ॥
 देव न क्षण विलंब लावी । आले श्रीसाईस भेटाया ॥ १०४ ॥
 झाले होते तीन प्रहर । मशीदीचिया तटावर ॥
 टेकूनिया दोन्ही कर । दिसले समोरचि श्रीसाई ॥ १०५ ॥
 देव जातांच केलें वंदन । बाबा तयांस पुसती प्रश्न ॥
 कोठें कोणासीं काय आपण । करीत संभाषण होतां कीं ॥ १०६ ॥
 मग देव उत्तर देती । काकांचिया माडीवरतीं ॥
 बालकरामाचिया संगतीं । आपुलीच कीर्ति परिसियली ॥ १०७ ॥
 रूपये आण पंचवीस । बाबा आज्ञापिती देवांस ॥
 आणूनिया तेच समयास । रूपये बाबांस समर्पिले ॥ १०८ ॥

किती पुसती आणिलेस । देव वदती पंचवीस ॥
 बाबा म्हणती चलये बैस । गेले तव मशीदीस बावांसह ॥ १०९ ॥
 बाबा बैसले खांबापाशीं । दुजे न कोणीही मशीदीसीं ॥
 म्हणती तुवां माझिये चिंधीसी । चोरियेलेसीं मज न कळतां ॥ ११० ॥
 मळा चिंधी ठाऊक नाहीं । म्हणोनि देव देती ग्वाही ॥
 येथेंच कोठें तरी पाही । झाले मग साई वदते तथा ॥ ११ ॥
 येथें आहे कोठें चिंधी । ऐसें देव वदले ते संधीं ॥
 बाबा उठले म्हणती तूं शोधी । खोटी ही बुद्धि चोरीची ॥ ११२ ॥
 कवण्या कारट्यानें ती नेली । बघ बघ पाहिजे येथेंच असली ॥
 ऐकून देवांनी आणीक शोधिली । नाहीं ती आढळली तरी ही ॥ ११३ ॥
 मग भृकुटीस घालून आंकडे । पाहूनियां इकडे तिकडे ॥
 दृष्टि टक्कारुनी देवाकडे । साई कडकडे देवांवर ॥ ११४ ॥
 म्हणे तूंच लबाड होसी । तुजवीण कोण ये समयासी ॥
 येईल चिंधी चोरावयासी । चोर मी तुजसींच समजतो ॥ ११५ ॥
 ऐसा येथें जो येतोस । तो काय चोऱ्या करावयास ॥
 झाले काळ्याचे पांढरे केंस । खोड न लवलेश कीं जाई ॥ ११६ ॥
 तुला कुन्हाडीनें हाणीन । तुला कापीन ठार करीन ॥
 जाशील कोठें माझिया हातून । येईन मारीन तेथें तुज ॥ ११७ ॥
 घरून येतोस जो शिरडीस । तो काय चोऱ्या करावयास ॥
 घे हे अपुले वापस । आणून चिंधीस दे माझ्या ॥ ११८ ॥
 क्रोधें लाल झाले साई । उद्धारियेली आई माई ॥
 शिव्या-शापांची लागली रयी । संतापें लाही जाहली ॥ ११९ ॥
 कोपले देखूनि साईनाथ । देव कौतुक पाहतात ॥
 उगेच उभे राहतात । आश्चर्यभरित मानसें ॥ १२० ॥

देव सन्निध आणि एकटे । पाळी माराची येणार वाटे ॥
 कीं हे विश्वरूप दर्शन गोमटें । जाणूनि दाटे आनंद ॥ १२१ ॥
 घेतील काय सटका आतां । करितील काय त्वेषें आघातां ॥
 एकला मी सांपडलों हाता । येईल चित्ता ते करो ॥ १२२ ॥
 परी हें चिंधीचें काय कोडें । तें तों देवांस कांहींही नुलगडे ॥
 जा निघून जा म्हणतां एकीकडे । तवते पायरीकडे सरकले ॥ १२३ ॥
 काय चिंधीचा गुह्यार्थ । जाणावया मी नाहीं समर्थ ॥
 पावेन साईकृपेचा स्वार्थ । तयीं तो श्रोत्यांर्थ निवेदीन ॥ १२४ ॥
 होतां अर्ध घटकाभर । आले देव बाबां समोर ॥
 चालूच होता शिष्यांचा गजर । आलास कां वर म्हणाले ॥ १२५ ॥
 जा हो चालता वाडियांत । म्हणतां देव आज्ञा वंदित ॥
 नमन करून चरणाप्रत । पातले परत वाडिया माजी ॥ १२६ ॥
 झालेली सर्व हकीगत । घडली जैसी तैसी यथार्थ ॥
 जोगांस आणि बालकरामाप्रत । केली निवेदित साद्यंत ॥ १२७ ॥
 पुढें एक संबंध घटका । उडाला शिष्या शापांचा दणका ॥
 प्रहरा दों प्रहरां मार्गें मग लोकां । बाबाच अवलोका आमंत्रित ॥ १२८ ॥
 देवही मग तेथें आले । इतरां माजी जाऊन बैसले ॥
 महातान्याचिया जीवा लागलें । असेल मग बोले श्रीसाई ॥ १२९ ॥
 चिंधीची ती कथा काय । तरी म्या दुरुक्तीं केलें घाय ॥
 होतीच चोरिली त्या काय उपाय । बोलल्या शिवाय रहावेना ॥ १३० ॥
 असो अल्ला सारें बघील । तोही तयाचें बरें करील ॥
 तंबाए भाऊ दक्षिणा देतील । पुसती क्षमाशील श्रीसाई ॥ १३१ ॥
 किती आणूं देव पुसती । बारा घेऊनि येई त्वरिती ॥
 पाहूं जातां नोटचि होती । रूपये न मिळती तियेचे ॥ १३२ ॥

देवें तैसेंच बाबांस कथिलें । राहूंदे मज नको ते बदले ॥
 सकाळीं त्वां दोनदां दिधले । स्मरण न राहिलें मज त्याचें ॥ १३३ ॥
 तरीही देवांनीं रुपये मिळविले । बाबा लागीं आणून दिधले ॥
 सर्वे त्यांचें चरणही वंदिले । परिसा मग निघाले जे बोल ॥ १३४ ॥
 काय रे तूं करीत अससी । “ कांहीं नाही ” वदतां त्यासीं ॥
 पोथी वाचीत जा नेमैसी । केलें देवांसी आज्ञापन ॥ १३५ ॥
 वाडिया माजी जाऊन बसावें । नित्य नेमें वाचीत जावें
 वाचितांना सांगतही असावें । निरूपण भावें सकळिकां ॥ १३६ ॥
 संबंध भरजरी सुंदर शेला । बसलों असतां तुज द्यावयाला ॥
 जासी कां चिंध्या चोरावयाला । सर्वई कां तुजला चोरीची ॥ १३७ ॥
 असो करावें पोथी वाचन । साई मुखीचें हें वचन ॥
 पावूनि माझी मी अंतरी खूण । अति सुखसंपन्न जाहलों ॥ १३८ ॥
 मानूनि ती आज्ञा प्रमाण । मग म्यां त्या दिवसापासून ॥
 नित्य ज्ञानेश्वरीचें वाचन । तैसेंच निरूपण आरंभिलें ॥ १३९ ॥
 मिळाली आज्ञा वांछिली आतां । फिटली व्रतस्थ मनाची चिंता ॥
 येथून मज ज्ञानेश्वरी वाचितां । येईल नियमितता वाचना ॥ १४० ॥
 आतां मी गुर्वनुज्ञाधर । आतां प्रसन्न मज ज्ञानेश्वर ॥
 माजी पडलें जें झालें आजवर । वर्तणें अतःपर नियमानें ॥ १४१ ॥
 साक्ष मजळा माझें मन । वरी साई आज्ञा प्रमाण ॥
 आज्ञाबळें पोथी पारायण । आतां मज निर्विघ्न घडेल ॥ १४२ ॥
 बाबा मी येतों लोटांगण । अनन्य भावें तुम्हा शरण ॥
 पदरीं ध्याया लेंकरा आपण । करवून ध्या वाचन मज करवी ॥ १४३ ॥
 चिंधी तें काय ध्यानांत आले । बालकरामास होतें जें पुसिलें ॥
 त्याच चिंध्या तेंच न रुचलें । साईस जें भरले रागानें ॥ १४४ ॥

कैसें तुम्हास उपासनेस । कैसें परब्रम्ह चिंतनास ॥
 लाविलें म्हणून बाळकरामास । पुसिलें तें बाबांस नावडलें ॥ १४५ ॥
 वाटेल त्या प्रश्नाचें उत्तर । स्वयें द्यावया असतां तत्पर ॥
 किमर्थ चौकशा कराव्या परस्पर । म्हणोनि मज दुर्धर छळियेलें ॥ १४६ ॥
 “ छळियेलें ” हे बोलचि उद्धत । प्रेमे भक्तार्थ जो ओथंबत ॥
 भक्त छळ ज्या स्वप्नींही न दिसता छळणें त्या अनुचित क्रियापद ॥ १४७ ॥
 छळिलें नव्हे मज शिकविलें । चित्तीं तुझिया जेंजें उद्धवलें ॥
 तें तें म्या पाहिजे स्वयें पुरविलें । कधीं न चोरिलें कामा ये ॥ १४८ ॥
 साई बाह्य क्रोधाभिभूत । अंतरीं ते नित्य मुदित ॥
 बाह्य संतापे दिसत संतप्त । अंतरीं ते तृप्त आनंदें ॥ १४९ ॥
 क्रोधाचें बाह्य लौकिक लाघव । अंतरीं परमानंद गौरव ॥
 तथा साईचें लीला वैभव । गावया सुदैवचि पाहिजे ॥ १५० ॥
 साधावया निज स्वार्थ । जया पोटीं अत्यंत आर्त ॥
 शिव्या पुष्प लाखोल्या मानित । दृष्टी निजहित तत्पर ॥ १५१ ॥
 परिसूनि कर्णकटु अश्लील वचन । डळमळेना देवाचें मन ॥
 पोटीं प्रेमाचें भरतें गहन । वाटे तें ताडण पुष्पांचें ॥ १५२ ॥
 दुग्धें भरली धेनूची कास । भाग्यवानास लाभे गोरस ॥
 कासे पासीचगोचिडावास । अशुद्धचि कर्मास तथाच्या ॥ १५३ ॥
 दर्दुरा कमलकंदा शेजार । लुटी कमलचकरंद भ्रमर ॥
 दुदैवी दर्दुरांपंकाचा आहार । दैवास न पार भ्रमराच्या ॥ १५४ ॥
 तैसे तुम्ही भाग्यवान । तुम्हा आम्हा सन्निधान ॥
 मानेल तें ध्यारे पुसून । शंका समाधान साईवदें ॥ १५५ ॥
 पहा माझी पोथीची अढी । वाचीन “ वाच ” वदतिल ते घडी ॥
 तोंवर ज्ञानेश्वरी मी नुघडी पुत्रिली रोकडी बाबांनी ॥ १५६ ॥

कौसी माउली करी लाड । निजबालकाचे पुरवी कोड ॥

तयाची ही प्रतीती गोड । भक्तीची जोड ही कथा ॥ १५७ ॥

वाच म्हणून नाही थांबले । देव वदती वर्ष न उलटलें ॥

स्वप्नीं येऊन दर्शन दिधलें । आश्चर्य मज पुसिलें तें परिसा ॥ १५८ ॥

सन एकूणीससैं चवदा । एप्रील दुसरी तारीख तदा ॥

वार गुरुवार उजाडतां एकदां । स्वप्न प्रसादा पावलों ॥ १५९ ॥

समर्थ साई स्वप्नीं आले । आहेत माडीवरती बैसले ॥

“पोथी समजते कां मज विचारले । उत्तर दिधलें नकारीं ॥ १६० ॥

तैसांच प्रश्न झाला नंतर । मग ती केव्हां समजणार ? ॥

आलें माझिया नेत्रास नीर । काय म्या प्रत्युत्तर दिधले ॥ १६१ ॥

कृपा आपुली झालिया वीण । पोथी वाचणें केवळ शीण ॥

समजणें तो त्याहूनही कठिण । बाबा मी निक्षून सांगतो ॥ १६२ ॥

बाबा वदती पोथी पढता । फारचि आपण घाई करितां ॥

वाचा पाहूं ती मज देखतां । निकट बैसतां मज पाशीं ॥ १६३ ॥

काय वाचूं देव वदती । अध्यात्माची आज्ञा देती ॥

देव पोथी आणूं जाती । नेत्र उघडती तात्काळ ॥ १६४ ॥

देव तव्हां जागे होती । स्वप्नस्थिती पाहुनि निश्चिती ॥

काय वाटावें तयांचे चितीं । कल्पना श्रोतीं कीजेती ॥ १६५ ॥

पाहूनिया वर्षभर वाट । मानीं की बाळ आज्ञा नीट ॥

करितों कीं नित्य पोथीचा पाठ । काळजी उद्धट ही कोण ॥ १६६ ॥

पाळी काय लाविली शिस्त । दिधला घडा गिरवी का नित्य ॥

चुके कोठे वा किंनिमित्त । कवण हें सतत पाहील ॥ १६७ ॥

वांचकें असावें कसैं दक्ष । ठेवणें कोठें विशेष लक्ष ॥

साई माउलीवीण प्रत्यक्ष । कवण ही साक्ष पटवील ॥ १६८ ॥

ऐसी साई समर्थ लीला । ऐसा स्वानंदाचा सोहळा ॥
 भक्तीं भोगिला असंख्य वेळा । देखिला म्यां डोळा प्रत्यक्ष ॥ १६९ ॥
 आतां आपण श्रोते मंडळी । होऊं कीं लीन गुरुपद कमळीं ॥
 परिसं पुढील कथेची नव्हाळी । यथाकाळीं पुढारा ॥ १७० ॥
 आठवूनि श्रीसमर्थ चरण । सद्भावें मी येई लोटांगण ॥
 तेणेंच सकल भव दुःखविमोचन । भावार्थें शरण हेमाड ॥ १७१ ॥
 साईच एक तयाचा स्वार्थ । साईच निरतिशय सुखपरमार्थ ॥
 साईच तया करील कृतार्थ । निश्चित हा भावार्थ तयाचा ॥ १७२ ॥

इतिश्री संतसज्जन प्रेरिते । भक्त हेमाडपंत विरचिते ॥

श्री साई समर्थसच्चरिते । साईकृपानुग्रहदानं नाम

एक चत्वारिंशत्तमोऽध्यायः संपूर्णः ॥

श्रीसद्गुरुसाईनाथार्पणमस्तु । शुभंभवतु ॥